

THEMA-DAG

over

De weg naar Liefde

Niets dan liefde, alleen maar liefde

Hans Stolp

juni 2018

DE WEG NAAR LIEFDE

Niets dan liefde, alleen maar liefde ...

De liefde is een duizelingwekkend groots geschenk. Christus zelf was het die ons dit geschenk kwam brengen.

Liefde is de sterkste, de hoogste kracht van het universum. Alleen zij is in staat het kwaad te weerstaan. Alleen zij brengt genezing. Alleen zij verbindt mensen met elkaar, hoe verschillend zij ook zijn.

De natuur heeft zonlicht nodig om te kunnen groeien, bloeien en vrucht te dragen. Onze ziel heeft liefde nodig om te kunnen groeien, bloeien en vrucht te dragen: de vruchten van het geweten, van overgave en vertrouwen, en van een innerlijk zeker weten.

Liefde is het vermogen je te verplaatsen in de ander en te doorvoelen wat er leeft in zijn hart. Liefde neemt de ander op in het eigen hart en koestert vanbinnen zijn wezen.

De mens moet allereerst liefde voor zichzelf ontwikkelen. Maar daarna krijgt hij de opgave liefde voor anderen te ontwikkelen. Zonder een gezond egoïsme dat uitgroeit tot zelfbewustzijn, is de ontwikkeling van de oprechte liefde voor anderen niet mogelijk.

Alleen wanneer ik de ander liefheb, leer ik hem kennen: liefde is de deur die mij toegang geeft tot het wezen van de ander.

Liefde laat mij de ware schoonheid van de ander zien en maakt mij blind voor diens tekortkomingen. Dat wil zeggen: liefde leert mij om me te richten op het goede, en niet op het donker in de ander.

Wie steeds opnieuw anderen liefde geeft, wordt niet armer, maar juist rijker. Want door te geven, wordt ons vermogen om liefde te schenken, groter en sterker. Daarom zei Jezus Christus: wie heeft, zal ontvangen.

Natuurlijk houd je van je geliefden, je dierbaren en je vrienden. Dat spreekt vanzelf. Maar nu mag je leren die liefde uit te breiden tot alle

mensen, ook als ze je niet liggen of jou gekwetst hebben. Dat gaat niet vanzelf. Maar de vraag is: ben je bereid je deze hogere liefde eigen te maken door de levenslessen die ons steeds weer worden voorgelegd?

De hogere, ware liefde komt voort uit wijsheid: hoe meer inzicht wij krijgen – in onszelf, de ander en het leven - hoe sterker, veelomvattender en intenser onze liefde wordt.

Liefde zonder wijsheid loopt het gevaar de ander meer kwaad dan goed te doen: het is al snel een bezittelijke liefde, een egoïstische liefde of een liefde die voortkomt uit angst voor eenzaamheid.

Iemand die altijd praat over liefde kun je beter met een korrel zout nemen. Je moet niet praten over liefde, je moet haar leven.

Liefde kan alleen tot bloei komen in een sfeer van oprechtheid en waarheid. Koester dus zorgvuldig de waarheid, als je een liefdevol mens wilt worden.

De dood maakt geen einde aan de liefde: liefde is eeuwig en blijft ons altijd verbinden met onze geliefden. Ook als de een hier op aarde leeft, en de ander in de geestelijke wereld. Ware liefde sterft nooit!

Liefde verwerven – en dus: liefde worden - is het doel en de bestemming van ons aardse leven.

Als we straks, wanneer we sterven, terugkeren naar huis, gaan we de wereld van het licht binnen. En dat licht is niets anders dan liefde, alleen maar liefde.

De kosmische Christus die zich in de mens Jezus van Nazareth heeft belichaamd en die nu vanuit de etherische wereld aan steeds meer mensen verschijnt, Hij is het hoogste Wezen van de liefde, ja, Hij is de liefde zelf, alleen maar liefde.

Wie de Christus in zijn hart opneemt, neemt daarmee de ware liefde in zich op. En omgekeerd: wie de hogere liefde in zijn hart opneemt, neemt daarmee de kosmische Christus in zich op.

Inleiding

We hebben in deze tijd- en in dit leven - de opdracht gekregen om ons het allereerste begin van de hogere liefde eigen te maken. Plato noemde deze liefde *Agapè*. Het is een liefde die (niet van de ziel, maar) van de geest in ons uitgaat, en die ons door Christus zelf werd gebracht. Pas in volgende levens zal de verdere opbloei van deze liefde volgen.

Allereerst een voorbeeld van deze liefde dat plaatsvond in Noorwegen. Een zesjarige jongen sloeg een vijfjarig meisje bewusteloos en liet haar achter in de sneeuw. Toen ze gevonden werd, was ze dood. Het veroorzaakte een grote opschudding in het hele land. Een journalist ging naar de moeder van het vermoorde meisje en vroeg haar, wat ze van de jongen vond die haar dochter had vermoord. De moeder antwoordde: *Ik voel een grenzeloos medelijden met deze jongen die nu met deze schuld de rest van zijn leven verder moet*. Haar woorden maakten een diepe indruk op de Noorwegers.

1. God is liefde

Liefde is de grootste, de sterkste (levens)kracht op aarde. *De liefde is voor de wereld, wat de zon voor het uiterlijke leven is* (zei Rudolf Steiner). Ofwel: zonder liefde zou al het leven op aarde sterven.

Bijna 2000 jaar geleden schreef Paulus het Hooglied van de Liefde: zie 1 Korinthe 13 in het Nieuwe Testament. Vers 13 van het Hooglied luidt: *Geloof, hoop en liefde, maar de meeste van deze is de liefde*. En in vers 2 staat: *Had ik de liefde niet, ik ware niets*.

Johannes vertelt (in de eerste Johannesbrief die in de Bijbel staat, 4:16): *God is liefde, en wie in Hem blijft, blijft in God, en God blijft in hem*. En in dezelfde brief vertelt hij ook: *God is licht en in Hem is in het geheel geen duisternis*. (1:5)

Uit deze verzen wordt duidelijk dat God liefde is, alleen maar liefde, en dat liefde niets anders is dan licht. Wie de geestelijke wereld een beetje kent, weet dat dit klopt: waar liefde is in de geestelijke wereld, is licht, en waar geen liefde is, is het donker. De liefde komt er namelijk niet van de zon, maar vanuit het innerlijk van de wezens die daar leven: hebben zij liefde, dan stralen zij licht uit.

Een bijzonder aspect van de liefde is dit: God heeft zijn almacht gedeeld met Ahriman en is daarom niet almachtig. Hij heeft zijn

wijsheid gedeeld met Lucifer, en is daarom niet alwijs. Zijn liefde heeft Hij gedeeld met alle mensen en engelen. Maar daardoor is zijn liefdeskracht niet minder geworden, maar juist groter en sterker. Rudolf Steiner gebruikt een veelzeggend beeld, het voorbeeld van twee glazen: het ene glas zit halfvol water, het andere is leeg. Stel je nu voor dat als je water zou schenken vanuit het halfvolle glas in het lege glas, dat halfvolle glas steeds voller wordt, in plaats van steeds leger. En dat, terwijl het lege glas eveneens vol raakt. Dat is het mysterie van de liefde.

Dat is het ook wat Jezus Christus onder andere bedoelde met de woorden: *Want aan een ieder, die heeft, zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben. Maar wie niet heeft, ook wat hij heeft zal hem ontnomen worden.* (Mattheüs 25:29)

2. Ons vermogen tot liefhebben

Liefde komt dus van God. Maar hoe maken wij ons deze liefde eigen? Ofwel: hoe ontwikkelen we het vermogen tot liefhebben? Dat hebben we geleerd in de geestelijke wereld.

De impuls (ook wel de aandrang genoemd) om ons liefdesvermogen tot ontwikkeling te brengen, nemen we bij onze geboorte mee vanuit de geestelijke wereld. Hij komt voort uit de herinnering aan ons samenleven met de engelen in het voorgeboortelijke leven. Want als we na onze dood opklimmen naar de hogere geestelijke wereld (de Lichtwereld of het Devachan), leven we daar samen met de hogere engelen. We ervaren daar hun inspirerende aandacht voor de andere engelen en voor ons. We voelen hoe ze zich zonder woorden bewust zijn van wat er in de ander – en dus ook in ons hart - leeft. We ervaren er ook hoe de engelen de ander vol liefde opnemen in hun eigen hart. Dat betekent dat we mochten ervaren wat liefde echt betekent: dat we leven in het hart van elkaar. Het betekent ook dat we mochten ervaren hoe we door de engelen voortdurend met liefde omhuld en gedragen werden.

Deze (letterlijk) indrukwekkende ervaringen nemen we mee naar de aarde. Anders gezegd: de (onbewuste) herinnering aan de liefde van de engelen leeft vanaf onze geboorte in onze ziel en wordt daar tot een impuls om ook op aarde die liefde tot werkelijkheid te brengen. Zo wordt deze onbewuste herinnering tot een aandrang om ons vermogen tot liefhebben tot leven te brengen en te laten ontwaken.

Het afsterven van ons liefdesvermogen

Helaas zijn er ook mensen die na hun dood niet tot de hogere geestelijke werelden opklimmen, maar in de lagere geestelijke werelden (met name de lagere astrale werelden) blijven. Dat komt doordat zij al een aantal levens lang bij hun dood weinig of geen liefdeskrachten meebrachten naar de geestelijke wereld en evenmin een (geestelijk) inzicht hadden ontwikkeld. Ze dachten bijvoorbeeld dat dood ook echt dood is en dat er na de dood geen voortgaand leven, in welke vorm dan ook, mogelijk is. Maar wie keer op keer geen enkele liefde en geen enkel inzicht meeneemt naar de geestelijke wereld, straalt daar uiteindelijk nauwelijks nog licht uit. Liefde is immers de keerzijde van licht: licht is liefde. En dus straalt degene die geen liefde bezit, nauwelijks nog licht uit.

Als je dan ook nog als vanzelf getrokken wordt naar de sfeer van gelijkgezinden, kom je in een wereld terecht waar weinig of geen licht te vinden is.

Maar als je dan vanuit deze donkere wereld weer afdaalt naar de aarde, neem je geen herinnering mee aan het samenleven met de engelen. Dat kun je immers alleen in de hogere geestelijke werelden ervaren. Maar het gevolg daarvan is dan weer dat wie geen (onbewuste) herinnering aan het samenleven met de engelen naar de aarde meeneemt, in dit aardse leven dus ook niet over de impuls of aandrang beschikt om het liefdesvermogen tot ontwikkeling te brengen. Wanneer dat een aantal levens achter elkaar gebeurt, begint het vermogen tot liefhebben in onze ziel langzaam te verschrompelen en af te sterven. Daardoor worden we harde, bittere en ongeïnteresseerde mensen. Ik heb me vroeger vaak afgevraagd hoe het komt dat de ene mens over zoveel liefdeskrachten beschikt en een zegen voor zijn omgeving is, terwijl de ander helemaal niet over liefde lijkt te beschikken en daardoor tot een bron van pijn, verdriet en teleurstelling voor zijn omgeving wordt. Toen ik de hierboven beschreven inzichten op het spoor kwam, begon het mij te dagen waardoor dit komt. Daardoor werd het mij (opnieuw) duidelijk hoe belangrijk dit aardse leven is: wat we hier doen, en vooral: hoe we ons geestelijk ontwikkelen, heeft grote gevolgen voor het leven na de dood en voor het volgende leven.

3. Ons liefdesvermogen leeft in ons etherische lichaam

Ons liefdesvermogen maakt deel uit van de krachten van ons etherische lichaam. Daarom kan dit lichaam ook *ons liefdeslichaam* genoemd worden. Als de liefdeskrachten ontwaken, ontwaakt daarmee geleidelijk *de liefde voor postzegels, seksualiteit, geld, je werk, jezelf, je kinderen, anderen, enzovoort.*

De tegenstander van liefde is egoïsme: deze weerhoudt de liefde ervan uit te stromen en duwt haar als het ware terug in het etherische lichaam. De liefde ontwaakt in een mensenkind vanaf de tandenwisseling tot aan de puberteit. Het laatst ontwaken de seksuele krachten: dan leert een kind de liefdeskrachten ook tot in het lichaam te beleven. Seksualiteit is dus altijd uitdrukking van de geestelijke liefde. Waar zij wordt losgemaakt van deze geestelijke liefde, wordt seksualiteit tot demonische liefde, dierlijk en onmenselijk.

Tegenwoordig wordt deze gang van zaken vaak andersom voorgesteld: alsof de liefde voortkomt uit de seksualiteit. Denk aan Freud die zei dat alles voortkomt uit het seksuele verlangen.

Overigens: liefde is ook de kracht die het etherische lichaam van Christus opbouwt: onze liefdesdaden vormen de bouwstof voor dit lichaam dat Christus nodig heeft nu Hij in de etherische wereld is afgedaald om aan ons te verschijnen en met ons te leven.

Bovendien is het belangrijk te weten dat liefde de kracht is die ons etherische lichaam omvormt tot een hoger niveau en het omvormt tot Levensgeest of Boeddhi.

4. De drie vormen van liefde volgens Plato

Plato vertelt dat er drie vormen van liefde zijn:

- 1. Eros of erotiek.** *Eros* is de Griekse god van de liefde. Tot deze vorm van liefde behoren seksualiteit, voortplanting, het hartstochtelijke verlangen naar de ander en het verlangen om ook zelf bemind te worden. Ook behoort tot *Eros* de passie voor schoonheid. Het is verbonden met het fysieke en etherische lichaam.

- 2. Philia:** is vriendschap. Deze liefde berust op wederzijds respect en begrip, en op wederkerigheid. Aristoteles zegt dat deze liefde alleen mogelijk is als de mens ook van zichzelf houdt. Philia is ook de essentie van het moderne netwerken. Het is een platonische liefde die uitgaat naar het eigene of de gelijkgestemden.
In huwelijken en relaties vormt men geleidelijk de seksuele liefde om tot Philia. Zij is een liefde die verbonden is met de ziel.
- 3. Agapè** is de onvoorwaardelijke liefde voor de ander. Het is een liefde die niets terugverlangt en die niet alleen uitgaat naar gelijkgezinden, maar naar alle mensen; dus ook naar je vijanden. Het is een liefde die uitgaat van de geest, en is de hoogste vorm van liefde. (Het voorbeeld waarmee ik begon is dus Agapè-liefde, ofwel een liefde van de geest en daarmee een onvoorwaardelijke liefde.)

5. Inzicht en wijsheid zijn noodzakelijk

- Wijsheid is noodzakelijk voor echte liefde. Dankzij de wijsheid leer je bijvoorbeeld inzien, wanneer liefde een bezitterige liefde is.
- Liefde betekent geestelijk één worden met de ander. Rudolf Steiner adviseerde eens gevangenispsychologen: *Vraag je bij elke ontmoeting met een gevangene af: Hoe had mijn ontwikkeling moeten verlopen om mij te laten eindigen als deze persoon? En waaraan heb ik het te danken dat ik niet op het verkeerde pad ben terechtgekomen?*
- Er moet evenwicht zijn tussen liefde voor jezelf en de wereld buiten jou (de ander). Ofwel: je moet zelfstandig zijn, zelfbewust, en zelfrespect hebben om lief te kunnen hebben.
- Eerlijkheid naar jezelf is essentieel.
- Een kind geen grenzen stellen is geen liefde, maar gemakzucht.

6. Het unieke van het Nieuwe Testament

In het Oude Testament vinden we verschillende geweldteksten, net als in de Koran. Zo staat er in Leviticus 24:16: *Wie de naam des Heren lastert, zal zeker ter dood gebracht worden.*

En in 2 Kronieken 15:13: *...en ieder die de Here, de God van Israël, niet zou zoeken, moest ter dood gebracht worden, zowel klein als groot, zowel man als vrouw.*

In de Koran staat in Soera 2:191: *En dood hen, waar gij hen ontmoet en drijf hen uit, vanwaar zij u hebben uitgedreven ... zo is de vergelding der ongelovigen.*

En in Soera 5:33: *Doch de vergelding van hen die Allah en zijn boodschapper bestrijden is dat zij ter dood gebracht moeten worden of dat hun handen en voeten worden afgekapt van weerszijden of dat zij uit het land verbannen worden.*

De liefde die deze teksten weerspiegelen is *Philia*: gericht op de eigen groep en gelijkgezinden. In het Nieuwe Testament zien we hoe Jezus Christus de stap maakt van *Philia* naar de hoogste vorm van liefde, de *Agapè-liefde*. Daarom leerde Hij ons onze vijanden lief te hebben.

7. Zelfrespect en zelfbewustzijn

Tegenwoordig wordt er vaak gesproken over zelfliefde: *Hebt uw naaste lief als uzelf*. Zelf spreek ik liever over een sfeer van zelfrespect en zelfbewustzijn die nodig is om anderen lief te hebben in de zin van *Agapè*.

Alexandra Tompkins, leerlinge van Marieke de Vrij, vertelt:

- Ik herken in mijzelf het kind dat met zijn magische liefdeskracht die kinderen eigen is, het leed van de volwassenen om zich heen probeerde op te lossen.
- Maar ik herken ook het kind in mij dat afgewezen, ontkend en gekwetst werd.
- Ik zie nu hoe dat kind een beschermingslaag om zijn gevoelsleven aanbracht ter bescherming en zich verhardde.
- Ik zie ook hoe dat kind zich aangepast heeft om er toch bij te mogen horen.
- Wat is er een liefde, een geduld en een onafgebroken hard werken aan jezelf voor nodig om weer bij de kern van jezelf te komen en de verharding af te breken.
- Met name in relaties speelt dit een grote rol: *De helende beweging in een relatie is dat ik mijn eigen wond verzorg die wakker gekust werd door degene die ik liefheb!*

8. De stap naar de hogere liefde

Oorspronkelijk werd de mens geleid door de groepsziel. Later, toen de groepsziel zich geleidelijk begon terug te trekken, ontving de mens (omstreeks 2000 v. Chr.) wetten die hem leiding moesten geven. Denk aan Mozes en Hammoerabi. In deze tijd moeten we de stap leren zetten van de uiterlijke wet naar ons geweten om voortaan van daaruit de leiding te ontvangen die we in deze tijd nodig hebben.

Het geweten is nauw verbonden met de liefde die we Agapè noemen.

De ontwikkeling van de Agapè-liefde, en daarmee van ons geweten begint pas in deze tijd! Pas in de volgende cultuurperiode (3573 na Chr. tot 5733 na Chr.) zal Johannes ons als de grote leraar van de liefde helpen om zowel de Agapè, als ons geweten tot een hogere ontwikkeling te brengen.

9. Vier uitspraken van Rudolf Steiner

Wanneer we de wereld beter leren kennen en zelf steeds meer in liefde leven, zullen we ook het duister en het boze van de wereld steeds beter leren kennen.

Wat ik niet liefheb, kan zich niet aan mij openbaren.

Liefde die van wijsheid is vervuld, wijsheid die met liefde is doordrongen – dat is het hoogste.

Strijd wordt niet door strijd overwonnen en haat niet door haat. In werkelijkheid worden strijd en haat alleen door liefde overwonnen.

10. De groei naar Agapè

Het is niet vanzelfsprekend om toe te groeien naar Agapè, de hoogste liefde. Dat vergt harde arbeid: aan jezelf. Die verloopt (onder meer) via de volgende levenslessen:

1. Bevrijd je van het slachtofferschap.
2. Beoefen dankbaarheid voor het leven.
3. Een groei in vertrouwen is noodzakelijk.
4. Besef: niet morgen, maar nu!
5. Leer luisteren naar de innerlijke stem.
6. Heb aandacht voor een groei in wijsheid.
7. Dan zal ook je liefdeskracht sterker worden.

Het Hooglied van de Liefde (1 Korinthe 13)

Al sprak ik de talen van alle mensen en die van de engelen – had ik de liefde niet, ik zou niet meer zijn dan een dreunende gong of een schelle cimbaal.

Al had ik de gave om te profeteren en doorgrondde ik alle geheimen, al bezat ik alle kennis en had ik het geloof dat bergen kan verplaatsen – had ik de liefde niet, ik zou niets zijn.

Al verkocht ik mijn bezittingen omdat ik voedsel aan de armen wilde geven, al gaf ik mijn lichaam prijs en kon ik daar trots op zijn – had ik de liefde niet, het zou mij niet baten.

De liefde is geduldig en vol goedheid.

De liefde kent geen afgunst, geen ijdel vertoon en geen zelfgenoegzaamheid.

Zij is niet grof en niet zelfzuchtig, ze laat zich niet boos maken en rekent het kwaad niet aan, ze verheugt zich niet over het onrecht, maar vindt vreugde in de waarheid.

Alles verdraagt ze, alles gelooft ze, alles hoopt ze, in alles volhardt ze.

De liefde zal nooit vergaan.

Ons resten geloof, hoop en liefde, deze drie, maar de grootste daarvan is de liefde.

STICHTING 'DE HERAUT'

AGENDA

Voor andere themadagen van Hans Stolp
(georganiseerd door stichting 'De Heraut')
zie

www.stichtingdeheraut.nl

Op deze website vindt u onder menu-item themadagen
ook de gepresenteerde afbeeldingen
en de digitale versie van dit boekje.

Voor Inlichtingen en opgave voor een themadag

Secretariaat Stichting De Heraut
Uitstroom 1, 5345 RX, Oss
Tel: 0412644856
Email: secretariaat@stichtingdeheraut.nl

De website van Hans Stolp is:

www.hansstolp.nl

Meer over het Esoterisch Christendom
kunt u vinden op de website

www.esoterischchristendom.nl